

כיון שהחזיק הקונה באחת מן השדות, ועשה בו קנין חזקה — קנה כולן⁽¹¹⁾!

ומתריצין: מהו דתימא: התם בעשר שדות הוא שהועיל הקנין חזקה לכל השדות משום דסדנא דארעא חד הוא, שתשתית הארץ אחד הוא, וכל השדות שקנה תשמישן שוה, לכן הועיל הקנין באחת מן השדות לקנות את כל השדות, אבל הכא בקונה חולסית ומצולה — אין תשמישן שוה, שהרי הא תשמישתא לחוד והא תשמישתא לחוד, והיינו חושבים לומר, שלא מועיל קנין חזקה בחולסית לקנות את המצולה.

קא משמע לן רבא, שגם כשאין תשמיש שני הקרקעות שוות, כיון שמחוברות זו לזו בסדנא דארעא, קונים בקנין חזקה אחת את כולם.

מתניתין:

המוכר את בית הבד — בית שסוחטים בו זיתים לשמן, מכר עם בית הבד את הים — כלי עגול שהשמן יורד לתוכו, ואת הממל — אבן נקובה שמכניסים בה עץ ומפרכים בה את הזיתים, ואת הבתולות — כלונסאות של ארז שמעמידים בהן את הקורה של בית הבד, וכל אלו קבועים הם שם, לכן נכללים במכירת בית הבד.

אבל לא מכר את העבירים — קרשים שנותנים על הזיתים הכתושים, ומורידים

אבל הכא בקונה חולסית ומצולה — אין תשמישן שוה, הא תשמישתא לחוד, והא תשמישתא לחוד, שהחולסית מיועדת לחול, והמצולה מיועדת לכסף וזהב או לדגים, ואף על פי שסמוכות הן זו לזו, לא מועיל קנין חזקה בחולסית לקנות את המצולה.

והטעם שאינו יכול לקנות בקנין חזקה אחד שתי קרקעות שאין תשמישן שוה, כיון שבגמרא קידושין [כו א] לומדים את הדין שמועיל קנין חזקה בקרקע מהכתוב: "ושבו בעריכם אשר תפשתם" [ירמיהו מ י]. ודורשים: במה תפשתם [במה קניתם את הערים]? בישיבה! וכן דורשים מפסוק נוסף: "וירשתם אותה וישבתם בה" [דברים יא לא] במה ירשתם אותה? בישיבה. ומשם למדנו שרק אותה קרקע שהוא יושב בה או אותה העיר שהוא יושב בה הוא קונה בחזקת ישיבה, אבל עיר אחרת אינו קונה בישיבת חבירתה, לכן גבי חולסית ומצולה, כיון שהם שני סוגי קרקעות החלוקות זו מזו בתשמישן, רק באותה שהוא מחזיק הוא זוכה בקנין חזקה, ולא בשני.

איכא דאמרי, יש אומרים, שבלשון אחרת נאמרו דברי רבא:

אמר (רבה) [רבא] אמר רב נחמן: החזיק בחולסית קנה מצולה.

והוינן בה: פשיטא, שקנין החזקה בחולסית מועילה לקנות את המצולה דהא אמר שמואל: מכר לו עשר שדות בעשר מדינות,

בקידושין [כו א].

11. כתב הסמ"ע שדין זה אינו דווקא במכר לו י

בה חזקה כדי לקנותה, ותירץ, שמדובר במקום שכותבים שטר, ובמקומות אלו אין קונה הקרקע במעות אלא בשטר או בחזקה, כמבואר

הזיתים ופורכים וכותשים אותם על ידי עלי של עץ (14).

מה פירוש בתולות המוזכרות במשנה — אמר רבי יוחנן: אלו כלונסות עמודים של ארו שמעמידין בהן את הקורה. שמעמידים בראש הגת משתי צידי הגת שני עמודים וקובעים בריח ביניהם, ועל הבריח מעמידים את הקורה.

מה פירוש עבירים המוזכרים במשנה — כבשי, לוחות עץ שמניחים על הזיתים בבית הבד, ועליהם מורידים את הקורה, ואינם נמכרים יחד עם בית הבד, כיון שהם מיטלטלים.

מה פירוש גלגל המוזכר במשנה — חומרתא, בורג גדול שבאמצעותו היו מעלים ומורידים את הקורה (15).

מה פירוש קורה המוזכר במשנה — קורה הכבידה של בית הבד שכובשים בה את הזיתים.

תנו רבנן בברייתא:

עליהם את הקורה כדי לכבשם, ואת הגלגל — שמגלגלים בו את הקורה להעלותה ולהורידה, ואת הקורה — שטוענים על הזיתים לכבשם ולסחוט את שמנם, כל אלו מיטלטלים הם, ואינם מכורים עם בית הבד.

ובזמן שאמר לו המוכר ללוקח: הוא וכל מה שבתוכו, שמוכר לו את בית הבד וכל מה שבתוכו, הרי כולן מכורין, כל תשמישי בית הבד מכורין עמו (12).

רבי אליעזר אומר: המוכר את בית הבד — מכר את הקורה אף שהיא מיטלטלת, כיון שהיא עיקר בית הבד.

גמרא:

מבאר הגמרא: מה פירוש ים המוזכר במשנה — טלפחא [עדשים], שהוא הכלי העגול [כעדשה] שבו שמים את הזיתים לכתישה (13).

מה פירוש ממל המוזכר במשנה — אמר רבי אבא בר ממל: מפרכתא, היינו אבן נקובה כעין מכתשת שבה מכניסים את

טהרות] פירשו, שנקרא "ים" — על שם שהמשקין יוצאין על ידו בשפע כמין ים.

14. כך פירש הרשב"ם בלשון ראשון, ובלשון אחרת פירש שהכוונה לעלי מעץ שבו פורכים את הזיתים, וכן פירש המאירי. ובפירוש המשניות פירש כהר"י מיגש, שהיא האבן העליונה הטוחנת את הזיתים שבטלפחא.

15. כך פירשו הרשב"ם, הר"י מיגש, והרמב"ם בפירוש המשניות. אבל הערוך והרע"ב פירשו, שהכוונה לאבן עגולה עם נקב באמצעה, כעין

שדות, אלא הוא הדין בי' בתים, אף על פי שהם מופסקים ומחולקים כל אחד בנין בפני עצמו, מכל מקום הקרקע שהבתים עומדים עליהם מצרפן אפילו הם בעשר מדינות. [וכ"כ היד רמה סוף אות נ', והנמוקי יוסף, והובא ברמ"א קצב יב].

12. אבל שאר תשמישין שאינם מתשמישי בית הבד, אלא מונחים בתוכו להשמר, אינן מכורים. רשב"ם.

13. התוס' בנדה [סה א ד"ה הדפין] והר"ש [סוף

את העבירים — לוחות שמניחים על הזיתים תחת הקורה בשעת כבישה, ולא את השקין העשויים משערות העיזים, ולא את המרצופין — שקים העשויים מעור, שנושאים בהם את הזיתים, שכל אלו מיטלטלים הם, ואינם שייכים דווקא לבית הבד⁽¹⁷⁾. **רבי אליעזר אומר: המוכר בית הבד** — מכר את הקורה שכובשים בה את הזיתים, משום שלא נקרא בית הבד אלא על שום קורה שהיא קרויה בד, והיא עיקרו של בית הבד.

מתנתין:

המוכר את המרחץ — הוא בית העשוי להתרחץ בו, ויש בו שלושה חדרים זה לפנים מזה, הפנימי מיועד לרחיצה, ובאמצעי פושטים בגדיהם, ובחיצוני עומדים לבושים, וכל החדרים נכללים במכירה, אבל לא מכר את הנסרין, לוחות עץ הנתונים על גבי קרקע המרחץ, שלא ייכוו רגלי הרוחצים מחום הקרקע או שלא יתלכלכו רגליהם⁽¹⁸⁾.

המוכר בית הבד — מכר את נסרים⁽¹⁶⁾ הקבועים בבית הבד ומונחים סביב הזיתים כדי שלא יתפזרו לצדדים כאשר מכבידים עליהם עם הקורה.

ואת היקבים — מקום מאגר השמן, ואת המפרכות שבהם פורכים וכותשים את הזיתים לפני הכבישה.

ואת הריחים התחתונות — האבן התחתונה הקבועה, אבל לא את העליונה.

שתהליך הוצאת השמן מן הזיתים הוא, שקודם מפרכים את הזיתים במפרכות, ואחר כך טוחנים אותם בריחים, ואחר כך עוצרים אותם תחת הקורה בבית הבד. כמבואר במנחות [פא א].

ובזמן שאמר לו המוכר ללוקח: הוא וכל מה שבתוכו מכורים לך — הרי כולן מכורים.

בין כך ובין כך, גם אם אמר: כל מה שבתוכו אני מוכר לך, לא מכר ללוקח, לא

טבעת, ואותה היו מניחים על ראש הקורה, כדי להכביד על הקורה שעל הזיתים.

16. בר"י בן חכמון גרס "את הסירים", ופירש בשם רבינו יוסף הלוי, שהוא הבור שיוורד אליו השמן היוצא מן הזיתים בשעה שנכבשים תחת הקורה. וביד רמה [סוף אות נב] כתב: ואת הסירים, שמחמין בהן מים ליתן על גבי זיתים כדי שיצא שמנן.

והר"י מיגש גרס "בית האסורים", ופירש שהוא כעין בור לקבל בו את השמן היוצא מן העצירה.

17. רב האי גאון כתב, כי כיון שמשנתינו כתבה

18. כך פירשו הרשב"ם והמאירי, אבל התוספות

ואת הספלין שממלאים בהם מים לרחיצה, ואת הבלניות — מגבות, ויש מפרשים ווילונות שבפתח.

שכל אלו תשמישים המיטלטלים הם, לכן אינם מכורים בכלל מרחץ.

בזמן שאמר לו המוכר ללוקח: **היא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך** — הרי כולן מכורין, אף כל תשמישיו המיטלטלים.

בין כך ובין כך, אפילו אמר לו: הוא וכל מה שבתוכו אני מוכר לך, **לא מכר** בכלל המרחץ, **לא את המגורות של מים** — בריכות המספקות מים למרחץ, **ולא את אוצרות של עצים**, שמכונסים בהם עצים לחמם בהם את המרחץ.

והטעם, לפי שאין אלו תשמישים המיוחדים למרחץ כמו אלו שנימנו לעיל, כיון שהם משמשים אותו גם בביתו ולא רק בבית המרחץ.

גמרא:

תנו רבנן בברייתא:

המוכר את המרחץ — מכר את בית הנסרין — חדר שמאכסנים בו את הנסרים בגמר הרחיצה, **ואת בית היקמין** — חדר שמאכסנים בו את הסודרים שעוטפים בהם את הראש מחמת חום המרחץ, **ואת בית הספלים** — חדר שמאכסנים בו את הספלים

המשמשים לרחיצה, **ואת בית הוילאות** — חדר שמאכסנים בו את המגבות או את הוילונות.

אבל לא כלל במכירת המרחץ **את נסרין עצמן, ולא יקמין עצמן, ולא ספלים עצמן, ולא וילאות עצמן**, שכל אלו מיטלטלים הם.

ובזמן שאמר לו המוכר ללוקח: **היא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך** — הרי כולן מכורין, אף כל תשמישיו המיטלטלים.

בין כך ובין כך, אפילו אמר לו: היא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך, **לא מכר לו את הבריכות המספקות לו מים לבית המרחץ, בין**

בימות החמה שהמים בבריכה מועטים, ובין טו-א **בימות הגשמים שהמים בבריכה מרובים**, כי היה סברא לומר שבימות החמה כיון שהמים מועטים, בטלים הם לבית המרחץ.

ולא כלל במכירת המרחץ **את בית כינוס העצים**, כלומר לא את החדר שמאכסנים בו עצים להסקת המרחץ, ולא את העצים, כי כמו שהעצים אינם נחשבים מתשמישי המרחץ, כיון שהם משמשים אותו גם בביתו, כך גם החדר שמאכסנים בו את העצים, אינו מתשמישי בית המרחץ.

ואם אמר לו: בית המרחץ וכל תשמישיו אני מוכר לך — לשון זה בא לרבות שמוכר גם את בריכות המים ואוצרות העצים, שהם משמשים בחלקם את בית המרחץ, ולכן

שעליהם מניחים כלים, או יושבים עליהם. והרמב"ם פירש, שהם מדפים שמניחים עליהם את הבגדים.

פירש שאלו הם נסרים שהיו מניחים על המים שבבריכה כדי שלא יצטננו. והר"י מיגש מפרש שמדובר בנסרים העשויים כעין איצטבאות